

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19
THE LEARNING MANAGEMENT MODEL ACCORDING TO THE
BUDDHIST WAY OF TEACHERS IN SOCIAL STUDIES
RELIGION AND CULTURE UNDER SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 19*

สุรีพร ชาบุตรบุญชริก, สมควร นามสีฐาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Sureeporn Charbudboontarik, Somkhuam Namseethan

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, khonkean Campus, Thailand

E-mail@Som_1205@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 และ 3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.8 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.5 คิดเป็นร้อยละ 21.3 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 90.5 และมีประสบการณ์ทำงานอยู่ในระหว่าง 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.1

2) การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19 ทั้ง 5 ด้าน คือ พุทธวิธีด้านหลักสูตร พุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน พุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19 พบว่า ตัวแปรปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผล ทุกตัวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19

4) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19 เริ่มจากครูผู้สอนมีการนำเอาการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะนักเรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีกับนักเรียนตามเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่พึงประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการเป็นคนดี

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้, หลักพุทธวิธี

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the condition of learning management; 2) to study the model of learning management according to the Buddhist principles; 3) to propose the model of learning management according to the Buddhist principles in a learning section of social studies, religion and culture under the Secondary Educational Service Area Office 19. This study was carried out by means of both quantitative and qualitative research methodologies. The sample group used in the research included 169 teachers in the learning section of social studies, religion and culture. The research instruments were the structured interview form and the questionnaires. The statistics used in data analysis were: Frequency, Percentage and Standard Deviation and Multiple Linear Regression. The qualitative data analysis was used to analyze the obtained contents.

The research results were as follows:

1) The teachers in the learning section of social studies, religion and culture under the Secondary Educational Service Area Office 19, mostly are female, accounting for 69.8%, aged less than 30 years, 48.5%, having a bachelor's degree or equivalent, 90.5% and having work experience between 5-10 years, 39.1%.

2) The sample's opinion towards the model of learning management according to the Buddhist principles in a learning section of social studies, religion and culture under the Secondary Educational Service Area Office 19 was statistically rated at a high level.

3) The analysis of factors influencing the model of learning management according to the Buddhist principles in a learning section of social studies, religion and culture under the Secondary Educational Service Area Office 19 found the influential factors are Buddhist factors variable in the

curriculum, factors of Buddhist methods in teaching and learning management, factors of Buddhist methods in using instructional media, Buddhist factors in organizing student development activities and Buddhist factors in evaluation and evaluation.

4) The model of learning management according to the Buddhist principles in a learning section of social studies, religion and culture under the Secondary Educational Service Area Office 19 begins with teachers taking five aspects of learning management based on Buddhist principles: Buddhist factors variable in the curriculum, factors of Buddhist methods in teaching and learning management, factors of Buddhist methods in using instructional media, Buddhist factors in organizing student development activities and Buddhist factors in evaluation and evaluation to apply in the learning management by focusing on the participation of those involved, especially students in order to achieve good results with students according to the criteria for assessing the desirable behavior of students in accordance with the National Education Act (2562 B.E.) and its indicators based on learning standards of the core curriculum of basic education (2551 B.E) regarding being good people.

Keywords: Model of Learning Management, Buddhist Principles of Teachers

บทนำ

จากกระแสสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลให้เกิดการเลือนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทย ผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไร้พรมแดนได้ก่อให้เกิดการผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมพื้นถิ่น ซึ่งส่งผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยในแง่มุมต่างๆ ทั้งด้านค่านิยม พฤติกรรมและระบบคุณค่าของคนในสังคม ความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) บทบาทของครูจึงควรมีการกล่าวถึงเป็นลำดับแรกๆ

เนื่องจากคุณภาพของครูมักเป็นปัจจัยที่สำคัญของความสำเร็จทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ครูต้องฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดมากกว่าการใช้ความจำไม่เน้นการสอนหรือการเรียนรู้แบบท่องจำ ไม่เน้นการสอบเพื่อให้ได้คะแนนสูงๆ ครูควรเลิกเป็นผู้บรรยาย มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (ภาสกร เรืองรอง และคณะ, 2557: 195-207) นอกจากนี้ครูต้องมีเทคนิควิธีการให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งจัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นทีม เป็นนักร้องแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน (วิชัย ตันศิริ, 2547: 26) การจัดการเรียนรู้ของครู จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนให้มากขึ้น การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนั้นสามารถทำได้ในทุกๆรายวิชา ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะใช้วิธีการใดในการสอดแทรก เช่น การนำนักเรียนไปศึกษาและปฏิบัตินอกสถานที่ การเชิญบุคคลต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรมมาให้ข้อคิดกับนักเรียนในชั้นเรียน การสอดแทรกโดยใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งทางกลุ่มผู้สอนได้ร่วมกันคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาและสามารถสร้างจิตสำนึกหรือปลูกเร้าให้นักเรียนได้ซึมซับคุณธรรม จริยธรรมจากสื่อ เป็นต้น (สุกัญญา, 2562)

แม้คุณธรรมจะเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา แต่ผลการพัฒนาที่ผ่านมากลับพบว่า เด็กและเยาวชนยังด้อยความรู้ความสามารถในการกลั่นกรองที่ดีส่งผลกระทบต่อระบบคุณค่า ความเชื่อและพฤติกรรม ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีเน้นวัตถุนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมถอย นำไปสู่ปัญหาในสังคม (สำนักนักสถิติแห่งชาติ, 2560) การพัฒนาคุณธรรมจึงควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับนี้ ถือเป็นกลุ่มเยาวชนที่กำลังเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติ สถานศึกษาควรพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยให้เด็กได้เรียนวิชาที่ว่าด้วยศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาเท่านั้นอาจไม่เพียงพอ แต่การสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น กระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีได้มีหน้าที่เพียงแต่สอนเนื้อหาในหนังสือให้จบเท่านั้น แต่ยังต้อง

ช่วยกันคำนึงถึงการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนด้วย เพื่อ
สรรค์สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้ คู่คุณธรรมนำชีวิตไปสู่ความสุข (นิภา แยมวจิ, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและ
ประเทศชาติ เพราะครูมีหน้าที่ที่หล่อเลี้ยงและหล่อหลอมพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมและ
จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนเติบโตขึ้นเป็นคนเก่ง คนดี เป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม สามารถ
ดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาชาติต่อไป การ
จัดการศึกษาตามหลักพุทธวิธีของครู จะช่วยให้เยาวชนเกิดทัศนคติที่ถูกต้อง คือ การรู้จักมอง
สิ่งทั้งหลายตามที่เป็น และสามารถจัดการกับสิ่งเหล่านั้นตามที่ควรจะเป็น เพื่อให้เกิดเป็น
ประโยชน์ทั้งแก่ตนและสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม
หลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยม เขต 19 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูได้นำไปพิจารณาประยุกต์ใช้ในการ
พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19
3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) และการศึกษาเชิง
คุณภาพ (Qualitative approach) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูกลุ่มสาระสังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และ
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 ตามกำหนดของสำนักงาน
คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์

แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.963 วิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การ
วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
(Multiple regression analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 พบว่า

1) การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พุทธวิธีด้านการ
จัดการเรียนการสอนพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการ
เรียนการสอน

2) ปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 มีวัตถุประสงค์ที่
ชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมี
ความสุข ข้อที่ 3 หลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้คิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหาได้ และ
ข้อที่ 8 มีเนื้อหาสาระที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพใน
ยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จได้

3) ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 มีการ
ยกตัวอย่างและเปรียบเทียบเหตุการณ์หรือสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา
ง่ายขึ้น ข้อที่ 3 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบูรณาการการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตร
และข้อที่ 8 มีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้และสามารถ
เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4) ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 3 พัฒนาสื่อและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนา และเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ข้อที่ 4 มีการพัฒนาสื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และภูมิปัญญา และข้อ 8 ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากสื่อการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5) ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยมที่ดีงาม และกิจกรรมสำคัญๆ ทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่ 3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และข้อที่ 4 สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

6) ปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 มีการกำหนดการวัดและการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ ครอบคลุมตามการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี ข้อที่ 3 มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งก่อนและหลังเรียนทุกครั้ง และข้อที่ 4 มีการประเมินผลผู้เรียนเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการสอนในแต่ละครั้ง ด้วยการถามให้แสดงความคิดเห็น

2. การวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 พบว่า

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ตัวแปรที่เข้าสู่การวิเคราะห์ได้แก่ ปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผล ซึ่งผลจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

(Correlation) พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 และมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่สูงเกินกว่าข้อกำหนดจึงสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไปได้

เมื่อนำตัวแปรอิสระทั้งหมดมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่ร่วมกันทำนายต่อตัวแปรตามผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ประกอบด้วย ปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ปัจจัย พุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผลทุกตัวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 พบว่า

จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 ในระยะที่ 1 และการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 ในระยะที่ 2 สามารถสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 ได้โดยเริ่มจากครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียนรู้มีการนำเอาการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. ปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร 2. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน 3. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผลประเมินผลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะนักเรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีกับนักเรียนตามเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่พึงประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4)

พุทธศักราช 2562 ตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการเป็นคนดี ประกอบด้วย การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี ทั้งจิตใจและพฤติกรรม มีวินัยต่อตนเองและสังคม จิตใจที่ดีงามและมีคุณธรรม มีจิตใจเป็น ประชาธิปไตย มีจริยธรรม ควบคุมตัวเองได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. พุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะครูมีการนำเอาพุทธวิธี เช่น วิธีสอนแบบอุปมา อุปไมย วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 วิธีสอนแบบไตรสิกขา วิธีสอนโดยการบรรยาย การสนทนา การวางระเบียบปฏิบัติ และการทดลอง เป็นต้น ประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนทุกชั้นตอน เพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐภัทร อ่ำพันธ์ (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิธีการสอนหลักพุทธธรรมตามหลักวิทยาศาสตร์ของท่านพุทธทาสภิกขุ พบว่า พุทธวิธีการสอนมีความสอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์ เนื่องด้วยมีหลักการสอนเพื่อการพัฒนา ความรู้หรือปัญญาให้มีขึ้นด้วยตัวผู้เรียนเองผ่านประสบการณ์ตนเอง และเอื้อประโยชน์แก่ ผู้เรียน มีวิธีการสอนที่เป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ ได้แก่ วิธีสอนด้วยการอุปมา การยกตัวอย่าง การแสดงให้เห็นโดยประจักษ์เป็นรูปธรรม ด้วยวิธีสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น วิธีสอนโดยการ บรรยาย การสนทนา การวางระเบียบปฏิบัติ และการทดลอง เป็นต้น โดยที่เป้าหมายของการสอนนั้นเป็นไปเพื่อการดับทุกข์โดยสิ้นเชิง คือการบรรลุนิพพาน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Vincent, L. (2003) ได้ทำการวิจัยทดลองการใช้วิธีสอนในชั้นเรียนโดยทำการ ทดลองกับนักเรียนเกรด 6 วิธีสร้างค่านิยมซึ่งประกอบด้วย การอภิปรายและเสนอความรู้ที่ สูงขึ้นขั้นหนึ่งให้ผลยกระดับคุณธรรมจริยธรรมตามขั้นต่างๆ ของโคเบอร์กได้ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. พุทธวิธีด้านหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการ จัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ข้อที่ 3 หลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหาได้ และข้อที่ 8 มีเนื้อหา

สาระที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนา นักเรียนให้เป็นคนดี เก่งและมีความสุข หลักสูตรการสอนมีเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน หลักสูตรแต่ละระดับชั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณและแก้ปัญหาได้ หลักสูตรมีสาระสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนรู้จัก การริเริ่ม ชี้นำตนเอง มีภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ในการดำเนินชีวิตอย่างเพียงพอ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประศาสน์ศิลป์ สิริมงคล (กาญจนาพร) (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า รายวิชาพระพุทธศาสนามีประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพได้ เนื้อหาในรายวิชาพระพุทธศาสนา มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน รายวิชาพระพุทธศาสนามีความเหมาะสม และ สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ครูจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเน้น กระบวนการเรียนรู้โดยผู้สอนใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหา และ จุดประสงค์การสอน เน้นการเรียนรู้อย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3. พุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 มีการ ยกตัวอย่างและเปรียบเทียบเหตุการณ์หรือสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ง่ายขึ้น ข้อที่ 3 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบูรณาการการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตร และข้อที่ 8 มีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้และสามารถ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา แสดงความคิด เห็น และแสดงออกในห้องเรียน ครูมีการยกตัวอย่างและเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ครูจัดการเรียนรู้โดยมีการแทรกปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาให้ นักเรียนมีจิตสำนึกเป็นพลเมืองดีของสังคมอยู่เสมอ และครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครู พิพิธธรรมาภรณ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้พุทธวิธีทางการสอนของพระสอน ศิลธรรมในโรงเรียน จังหวัดพิจิตร พบว่า การนำเอาพุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้าทั้ง 4 ด้านมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาของบทเรียน

ด้วยพุทธวิธีสันตัสสนา เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับในคุณค่าของบทเรียน และนำไปปฏิบัติใช้ ด้วยพุทธวิธีสมาทปนา เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจ มีความกระตือรือร้น ตั้งใจสนใจที่จะเรียน ด้วยพุทธวิธีสมุตเตชนา เพื่อให้ผู้เรียนมีสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน ด้วยพุทธวิธีสัมปหังสนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keyser, R. (2004) ได้เสนอผลการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการความรู้ในองค์กร พบว่า จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือ กระบวนการจัดการความรู้ วัฒนธรรมองค์กร การลงทุน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวัด โครงสร้างองค์กรแบบแนวราบ และกลยุทธ์ในการจัดการความรู้ โดยวัฒนธรรมองค์กรเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่สุด

4. พุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 3 พัฒนาสื่อและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนา และเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ข้อที่ 4 มีการพัฒนาสื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้อ 8 ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากสื่อการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนใช้สิ่งใกล้ตัวนักเรียน เป็นสื่อที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากสื่อการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ครูมีการแนะนำแหล่งการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการผลิตและใช้สื่อการเรียน ครูพัฒนาสื่อและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการและเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศักดิ์ดา อคคปญโญ (งานหมั่น) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสื่อการเรียนรู้อส่งเสริมการเรียนรู้อแบบนำตนเอง พบว่า โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีการใช้สื่อทางเว็บหรืออินเทอร์เน็ตมาช่วยในการเรียนการสอน ทั้งนี้ นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและต่างจังหวัด มีการพานักเรียนไปศึกษาทัศนศึกษานอกสถานที่ ส่วนครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะอาด จัดหาทรัพยากรแหล่งข้อมูลให้พร้อม

5. พุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2

สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยมที่ดีงาม และกิจกรรมสำคัญๆ ทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่ 3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และข้อที่ 4 สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยมที่ดีงาม สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อสังคมและกิจกรรมที่สำคัญทางศาสนา ในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมนัส ธรรมโรต (มีมณี) (2554) ได้ศึกษาวิธีสร้างแรงจูงใจจากพุทธวิธีการสอน ผลการศึกษาพบว่า หลักการประยุกต์ใช้แรงจูงใจจากพุทธวิธีการสอน คือ สร้างแรงจูงใจเพื่อให้ทุกคนพึ่งตนเอง ได้กระตุ้นให้ลงมือกระทำอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลเปลี่ยนแปลงในชีวิต ไม่เป็นผู้หลงหรือผู้เสพจน ขาดสติ มีความเพียรอดทน ที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ด้วยตัวของตัวเองจนเกิดผลประโยชน์กับ ตนเองและสังคมรอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nelson, Miles A. (1970) ได้ทำการศึกษาโดยใช้ครูสองคนที่ใช้วิธีสอน 2 แบบกับนักเรียนเกรดหก 2 ห้องเรียน ผลพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบไม่กระตุ้นให้คิด มีความรู้เกี่ยวกับหลักการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าพวกที่สอนกระตุ้นให้คิด ส่วนนักเรียนที่สอนโดยวิธีกระตุ้นให้คิดมีการเพิ่มปริมาณและคุณภาพด้านการสังเกตและการสรุปอ้างอิงดีกว่าพวกที่สอนด้วยวิธีไม่กระตุ้นให้คิด

6. พุทธวิธีด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่ 2 มีการกำหนดการวัดและการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ ครอบคลุมตามการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี ข้อที่ 3 มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งก่อนและหลังเรียนทุกครั้ง และข้อที่ 4 มีการประเมินผลผู้เรียนเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการสอนในแต่ละครั้ง ด้วยการถามให้แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีการประเมินผลระหว่างเรียนรู้เป็นระยะๆ ด้วยการถามให้แสดงความคิดเห็นครูมีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ครูมีการวัด และประเมินผลรายวิชา ทั้งก่อน และหลังเรียนทุกครั้ง ครูสนับสนุนให้นักเรียนได้นำผลการประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Birght, Esther (1986) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของโครงการเรียนร่วมที่ประสบผลสำเร็จ การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการฝึกเพื่อทำความคุ้นเคย การจัดให้มีบริการเสริมเพื่อสนับสนุนการเรียนร่วมและการ

ประเมินเด็กได้เร็วที่สุด พบว่า การจัดการประสบการณ์ให้ได้รับการฝึกเพื่อทำความคุ้นเคย สัตว์ส่วนของครูต่อจำนวน นักเรียนที่เหมาะสม และการประเมินเด็กได้เร็วที่สุด และการ ควบคุมติดตามผลที่ใช้อยู่ในโครงการ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19” พบว่า รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธีของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัด เขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม เขต 19 เริ่มจากครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียนรู้มี การนำเอาการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธวิธี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. ปัจจัยพุทธวิธีด้านหลักสูตร 2. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดการเรียนการสอน 3. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5. ปัจจัยพุทธวิธีด้านการวัดผล ประเมินผล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้เรียน มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ เรียนรู้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีกับนักเรียนตามเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่พึง ประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 (2562) ตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการเป็นคนดี ประกอบด้วย การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดีทั้งจิตใจและ พฤติกรรม มีวินัยต่อตนเองและสังคม จิตใจที่ดีงามและมีคุณธรรม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีจริยธรรม ควบคุมตัวเองได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรมีการปรับหลักสูตรโดยนำหลักพุทธวิธีมาประยุกต์ใช้ให้ มี ความเหมาะสมกับพื้นฐาน ความรู้ ความสามารถของผู้เรียน และทันต่อความเปลี่ยนแปลง ของโลก

1.2 สถานศึกษาควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมในการ จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมร่วมกับวัด ชุมชน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมในศิลปะ วัฒนธรรมและกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพจริง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 สถานศึกษาควรมีการวางแผนบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

2.2 ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่แรกของการจัดกระบวนการ และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น

2.3 ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่หลากหลายและเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้

2.4 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ด้วยการจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้สถานที่และสถานการณ์จริง

2.5 ควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีกระบวนการหรือวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

ณัฐภัทร อ่าพันธ์. (2558). *วิธีการสอนหลักพุทธธรรมตามหลักวิทยาศาสตร์ของท่านพุทธทาสภิกขุ*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นิภา แยมวจี. (2556). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม: ปัญหาที่ทำนายของครูไทย*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562. จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=9896&Key=hotnews>.

พระครูพิพิธธรรมาภรณ์ (บุญแทน ศรีทอง). (2556). *การประยุกต์ใช้พุทธวิธีทางการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระประศาสน์ศิลป์ สิริมงคล (กาญจนบุต). (2560). *พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมนัส ธรรมโร (มีมณี). (2554). *ศึกษาวิธีสร้างแรงจูงใจจากพุทธวิธีการสอน*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศักดิ์ดา อคฺคปญฺโญ (งานหมั่น). (2560). *การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาสกร เรืองรอง และคณะ. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. (5) ฉบับพิเศษ, 195-207.
- วิชัย ต้นศิริ. (2547). *โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต: แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562. จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF.
- สำนักนักสถิติแห่งชาติ. (2560). *แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564) และ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562. จาก <http://ethics.nso.go.th/images/pdf/Stg59-64.pdf>.
- สำนักนักสถิติแห่งชาติ. (2560). *แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564) และ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562. จาก <http://ethics.nso.go.th/images/pdf/Stg59-64.pdf>.

Journal of Buddhist Education and Research : JBER

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2563 [339] Vol. 6 No. 1 January - June 2020

- สุกัญญา. (2561). *ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562. จาก http://sukanyaseenalameen1.blogspot.com/p/blog-age_9749.html.
- Birght. Esther. (1986) . *A Study of Certain Characteristics of Successful Mainstreaming*. Ph.D. Dissertation. University of Michigan.
- Keyser, R. (2004) . *Assessing The Relationship Between Knowledge Management and Plant Performance at The Tennessee Valley Authority*. Ph.D. Dissertation. The University of Alabama,
- Nelson, Miles A. (1970) . *The Effects of Two Post Laboratory Discussion Strategies on Urban and Suburban Sixth Grade Children 's Learning of Selected Cognitive Skills and Science Principles*. Dissertation Abstracts International.
- Vincent. L. (2003). *Teachers perceptions of school effectiveness and principal vision*. Dissertation Abstracts International.